

Pilsoniskas sabiedrības attīstība Kurzemes reģionā 2021.-2027.gadam

Elīna Futraka

Biedrība «Kurzemes NVO centrs»

23.02.2021.

Mūsu misija

Palīdzēt Latvijā attīstīties pilsoniskai sabiedrībai,
tās iniciatīvām
un līdzdalībai lēmumu pieņemšanas procesos,
tādējādi sniedzot savu ieguldījumu
Latvijas kā demokrātiskas valsts pastāvēšanā.

Kāpēc attīstīt pilsonisko sabiedrību?

Pilsoniskās sabiedrības pamatā ir divas vērtības:

1. no privātā sektora – BRĪVĪBA (individuālais labums)
2. no publiskā sektora – ATBILDĪBA (kopīgais labums)

Pilsoniskā sabiedrība kā resurss, kurš, līdzīgi citiem
resursiem, ir kopjams un aizsargājams.

Ivars Ijabs

Mūsu vīzija

Aizvien vairāk cilvēku Kurzemē **tic**,
ka ar aktīvu līdzdalību iespējams panākt pozitīvas
pārmaiņas sabiedrībā,
viņiem ir nepieciešamās **zināšanas** un **prasmes**,
kā to izdarīt,
un viņi arī **rīkojas**.

KURZEMES NVO CENTRS – 20 GADU PIEREDZE PILSONISKAS SABIEDRĪBAS STIPRINĀŠANĀ

Pilsoniskā sabiedrība
cilvēki, kuri iesaistās sabiedriskos un politiskos procesos, ticot savai spējai tos ietekmēt

NVO jeb nevalstiskas organizācijas
aktīvu cilvēku grupas kopīgu mērķu sasniegšanai (biedrības, nodibinājumi, interešu grupas)

birajs@kurzemesnvo.lv
+371 29811722
Liepājas iela 14, Kuldīga, LV-3301
www.kurzemesnvo.lv
facebook.com/kurzemesnvo

BIEDRĪBAS "KURZEMES NVO CENTRS" DARBU 2019. GADĀ ATBALSTA SABIEDRĪBAS INTEGRĀCIJAS FONDS NO VALSTS BUDŽETA ĪDĒKĀJĀ.

Attieksmei

DEMOKRĀTIJAI IR, KUR AUGT.

Pastāvošie mīti

- Biedrība nedrīkst nodarboties ar saimniecisko darbību
- Biedrība nevar gūt *peļņu*
- Biedrībā nevar būt darba līgums
- Biedrības vadītājs/valde par savu darbu nevar saņemt atalgojumu
- Biedrību dibina tikai labdarībai un brīvprātīgajam darbam
- Biedrībā obligāti jāmaksā biedru nauda
- Drīkst darboties tikai vienā biedrībā

Zināšanām

- Biedrībai nav jāmaksā UIN
- Biedrībā var nodarbināt personas identiski kā uzņēmums
- Biedrība var būt PVN maksātājs
- Biedrība atskaitās par savu darbību 1x gadā biedriem un VID
- Biedrībā var brīvi iestāties un izstāties (arī dibinātāji)
- Biedrības dibināšanas izdevumi ~10,24 – 15,38EUR
- Biedrības likvidācija vismaz pusgada garumā
- Ir arī tāda juridiskā forma kā Nodibinājums

Praksei

ĀrpusRīgas reģionu izaicinājums

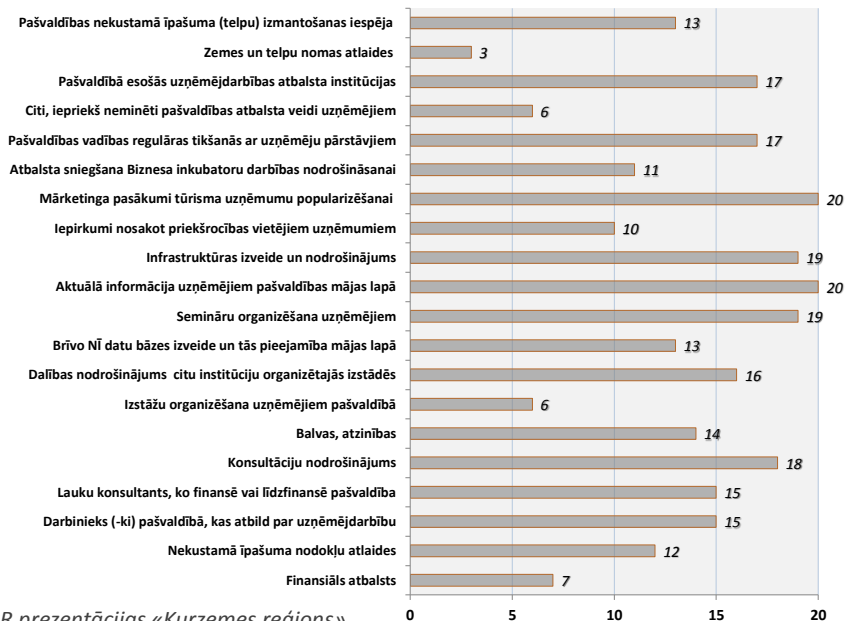
Problēma: Iedzīvotāju skaita samazināšanās

Rezultāts: Cīņa par cilvēku, iedzīvotāju

Standarta pieeja: attīstīt uzņēmējdarbību

Tendences cilvēku piesaistei: attīstītās ne tikai tās pilsētas/kopienas, kur spēcīga uzņēmējdarbība, bet kurās ir arī labvēlīga vide jebkādam aktīvo iedzīvotāju iniciatīvām (ne tikai radošo industriju jomā).

KPR PAŠVALDĪBU ATBALSTS UZŅĒMĒJIEM

No KPR prezentācijas «Kurzemes reģions»

Līdzsvara trūkums harmoniskai vietas attīstībai

Uzņēmējdarbības un radošo industriju attīstība

Pilsoniskās sabiedrības attīstība

Galvenā vērtība – gudrs un atbildīgs cilvēks

Mūsaprāt, Kurzemei ir svarīgs katrs cilvēks, kurš vēlas un ir gatavs darīt ko jēgpilnu:

vai tā būtu ienākumu gūšana caur darbu vai uzņēmējdarbību
vai pašrealizācija, personības attīstība un nemateriāla labuma došana sabiedrībai caur pilsoniskām iniciatīvām un nevalstiskajām organizācijām.

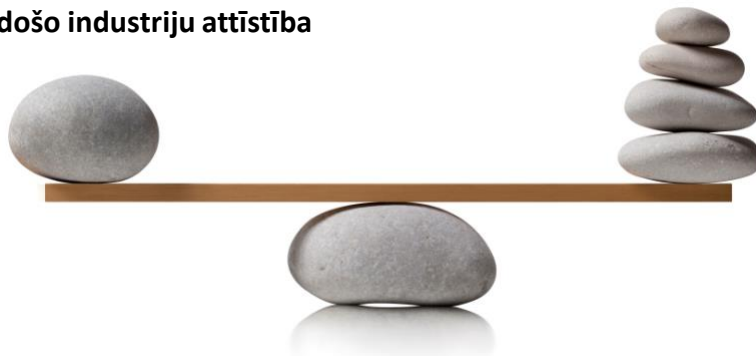
Mūsu piedāvājums/vīzija

Mērķis:

aktīvais cilvēks izvēlas dzīvot, strādāt un pašrealizēties kopienai Kurzemē

Uzņēmējdarbības un
radošo industriju attīstība

Pilsoniskās sabiedrības
attīstība

Kas vajadzīgs mūsdienu atīvajam cilvēkam?

Maslova piramīda – iespēja pašrealizēties un radīt saturiskas sociālās saites

Stratēģiskie attīstības mērķi

(58) Būtiskākais izmaiņu attīstības resurss ir vietas sociālais kapitāls. Spēja iesaistīties, sadarboties, izrādīt iniciatīvu, pieņemt lēmumus, uzņemties atbildību, uzticēšanās ir daži tā raksturojoši elementi. Pastāv uzskats, ka tieši šīs īpašības būtiski ietekmē sabiedrības attīstības gaitu un ekonomiskās sekmes.

No Kurzemes plānošanas reģiona Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2015.-2030.gadam

Iniciatīva un atbildība (ilgtermiņa prioritāte)

(73) Uz iniciatīvu un atbildību balstīta ekonomika ir Latvijas ekonomikas pamats. Uzņēmībai un atbildībai, kā pilsoniskas sabiedrības pastāvēšanas ekonomiskajam pamatam, jāklūst par nozīmīgu ekonomikas virzītājspēku. Radīt darba vietas, pelnīt pašam un dot iespējas citiem, ir būtiskas katra cilvēka īpašības, lai panāktu ekonomiskās izmaiņas. Uzņemties atbildību par saviem lēmumiem ir svarīga izmaiņa, kas panākama mainot domāšanas un rīcību kultūru. /No peļņas par katru cenu uz – sociāli pamatotu peļņu./

*No Kurzemes plānošanas reģiona Ilgtspējīgas
attīstības stratēģijas 2015.-2030.gadam*

No NVO par uzņēmēju

Viena no Eiropas Komisijas izmantotām pazīmēm Sociālo uzņēmumu identificēšanai:

- [Sociālie] uzņēmumi bieži rodas no pilsoniskās sabiedrības organizācijām vai ir saistīti ar tām.

Avots: Pētījums «Latvija ceļā uz sociālo uzņēmējdarbību»

http://providus.lv/article_files/2265/original/SU_gala_9nov.pdf?1352889758

No NVO par uzņēmēju

SECINĀJUMI: [...] 2. Galvenais sociālās uzņēmējdarbības
prototips Latvijā ir NVO [...]

Avots: Zinātniskais pētījums «Pašvaldības sociālās uzņēmējdarbības iespējas un
privātās sociālās uzņēmējdarbības izmantošanas iespējas pašvaldības mērķiem»
<https://blis.lps.lv/lv/publikacijas/petijumi/219-pasvaldibas-socialas-uznemejdarbibas-iespejas-un-privatas-socialas-uznemejdarbibas-izmantosanas-iespejas-pasvaldibas-merkiem>

Mūsu secinājumi

Kopumā NVO sektora ietekme, multiplikatīvais efekts vietējā
ekonomikā, iespējas un potenciāls uz vietējo kopienu nav
pienācīgi novērtēts un tā attīstībai ir nepieciešams
mērķtiecīgs atbalsts.

Par fokusu

Vēlamies reģiona fokusā nozīmīgāku lomu veltīt
cilvēkam – iedzīvotājam.

Aktīvajam, enerģiskajam iedzīvotājam, kurš zin un prot,
kā būt aktīvam (kā sadarboties, kā komunicēt, kā
piesaistīt resursus u.tml)

**Cilvēks nav pašsaprotama vērtība,
tāpat kā demokrātija!**

**Kāpēc, lai iedzīvotāji izvēlētos dzīvot, strādāt un
pašrealizēties kopienas labā Kurzēmē?**

Cēsis. Ruckas muiža – vieta nometnēm/darbniecām/plenēriem

Cēsis. Radošo industriju centrs, kopā strādāšanas vieta

Alūksne. Sabiedrības centrs iedzīvotāju iniciatīvām un NVO birojiem

MŪSU VĪZIJA KURZEMEI:

**KURZEMES REĢIONS –
pilsoniskajām iniciatīvām
labvēlīgākais Latvijas reģions
(aktīvi iedzīvotāji + atbalstošas pašvaldības)**

Visa sākums – dzīvīga infrastruktūra

Vieta, kuru atpazīst, kā **satikšanās, tīklošanās, informācijas saņemšanas, konsultāciju un atbalsta vietu jebkuram, kurš vēlas/ir aktīvs.**

Vieta, kura iemieso **demokrātiskās vērtības** un nostiprina šīs vērtības cilvēku dzīvesstilā/ikdienā.

Iespēju/ demokrātijas māja

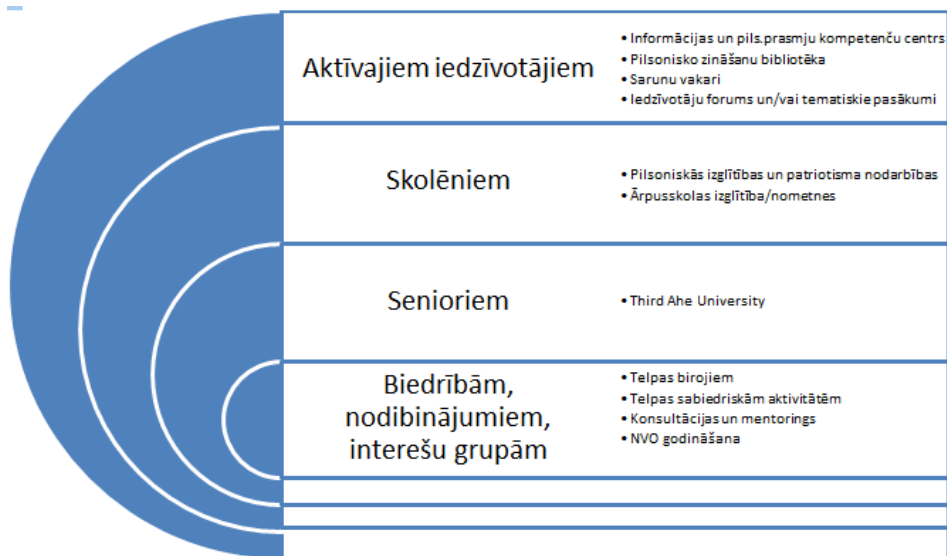

Iespēju/ demokrātijas māja

Kuldīgas iespēju māja	<ul style="list-style-type: none">• NVO biroji• Telpas sabiedrības iniciatīvu pasākumiem• Radošo industriju biroji
Pilsoniskā izglītība	<ul style="list-style-type: none">• Nodarbības skolēniem• Tematiskās tikšanās pieaugušajiem
Sabiedrības līdzdalības aktivizēšana	<ul style="list-style-type: none">• Iedzīvotāju forums• Informācijas kontaktpunkts par visām aktivitāti rosinošām iespējām, kas notiek novadā• Third Age University
Iedzīvotāju iniciatīvu konkursi	<ul style="list-style-type: none">• Iedzīvotāju skatījums un idejas novada iedzīvotājiem

Iespēju/ demokrātijas māja

Aktīvajiem iedzīvotājiem	<ul style="list-style-type: none">• Informācijas un pilnprasmju kompetenču centrs• Pilsonisko zināšanu bibliotēka• Sarunu vakari• Iedzīvotāju forums un/vai tematiskie pasākumi
Skolēniem	<ul style="list-style-type: none">• Pilsoniskās izglītības un patriotisma nodarbības• Ārpuskolas izglītība/nometnes
Senioriem	<ul style="list-style-type: none">• Third Age University
Biedrībām, nodibinājumiem, interešu grupām	<ul style="list-style-type: none">• Telpas birojiem• Telpas sabiedriskām aktivitātēm• Konsultācijas un mentorings• NVO godināšana

Pieaugušo izglītība: Pilsonisko kompetenču centrs

Pilsonisko kompetenču izglītība – pieaugušajiem, kuri jau ir ārā
no valsts izglītības sistēmas

- Kas ir valsts un kas ir pašvaldība?
- Latvijas valsts pārvalde: Saeima un Ministru Kabinets
- Pilsoniskā sabiedrība un NVO
- Politikas pamati
- Lēmumu pieņemšanas procesi
- Līdzdalība
- Komunikācijas un prezentācijas prasmes
- Publisku pasākumu organizēšana
- Kas ir biedrība? Kā to dibināt/likvidēt?
- NVO vadītāja ABC

Brīvprātīgā darba jeb iesaistes ^{savēdējs} ~~koordinators~~

Atalgojums cilvēkiem, kuri koordinē (faktiski – mentorē)
iedzīvotāju iesaisti brīvprātīgajā darbā un nevaldības
organizācijās atkarībā no resursu iespējām:

- Kā minimums – reģionālā (Kurzemes) līmenī
- Optimāli/labi – pašvaldību līmenī
- Lai sasniegtu lielāko ietekmi – lokālā jeb vietējā līmenī
(pagasti, mazpilsētas, ciemi)

Pieeja: caur attiecīga līmeņa nevaldības (pilsoniskajām)
organizācijām (deleģējuma vai līdzdarbības līgumi)

Pieejama informācija

Caurspīdīgums un «skaidri spēles noteikumi» pašvaldību projektu konkursos biedrībām un nodibinājumiem - kas un kāpēc saņem atbalstu

Pārskatāma, viegli atrodama informācija pašvaldību interneta lapās par visu, kas attiecas un iedzīvotāju līdzdalību (konkursi, kontaktpersona, aktīvās biedrības, publiskās apspriešanas u.c.).

Komunikācija, pilsoniskais dialogs

Atvērts dialogs, lai aktīvie iedzīvotāji jūtas uzklauti un viņu teiktajam būtu reāla ietekme uz pašvaldībā pieņemtajiem lēmumiem (nevis publiskas apspriešanas ķeksīša pēc)

Pašvaldību komunikācijas kapacitātes celšana (pašvaldību izaicinājums: „Kā sarežģīto nokomunicēt vienkārši?”, piemēram, pašvaldības budžeta veidošanās principu skaidrojums)

Atbalsts vietējām iniciatīvām

Inciatīvu projektu konkursi (gan infrastruktūras, gan notikumu), kuros var startēt iedzīvotāju grupas, fiziskas personas (nevis biedrības vai nodibinājumi)

Atbalsts lokālām/vietējām kopienām savas teritorijas (vietas) identitātes veidošanā un mārketingā, piemēram, ciemu attīstības stratēģijas izveides, ciemu mārketinga stratēģijas izveides

Citas aktivitātes reģionālā līmenī

NVO mārketinga aktivitātes – lai iesaistās tie, kuri saka «kam man to»

NVO savstarpējās tīklošanās organizēšana

NVO un brīvprātīgo godināšanas un balvas

Lai vīzija piepildītos...

...jāapvieno resursi un jādara kopā

*Kurzeme – pilsoniskajām iniciatīvām
labvēlīgākais Latvijas reģions
(aktīvi iedzīvotāji + atbalstošas pašvaldības)*

KPR loma Pilsoniskās sabiedrības attīstībā

1. **Infrastruktūra** – aktīvo iedzīvotāju satikšanās vieta
2. Vismaz pašvaldību līmeņa pilsonisko **iniciatīvu projektu konkursi** (ne kultūras, sporta, sociālās, bet jebkādu)
3. Informācijas pieejamība, saprotamība un **pašvaldību komunikācija** ar sabiedrību
4. Reģiona mēroga aktīvo iedzīvotāju **godināšanas pasākumi**
5. ...

Materiāls paredzēts Kurzemes plānošanas
reģiona rīkotās diskusijas par prioritāti
"Aktīva sabiedrība" dalībniekiem

Elīna Futraka

Biedrības «Kurzemes NVO centrs» valdes
priekšsēdētāja, NVO konsultante
Tālr. 27111252, elina@kurzemesnvo.lv
www.kurzemesnvo.lv

Prezentācija sagatavota projekta «Pilsoniskā sabiedrība Kurzemē 2021» ietvaros
ar Sabiedrības integrācijas fonda finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta
līdzekļiem. Par prezentācijas saturu atbild biedrība «Kurzemes NVO centrs»